63ste Jaargang No. 5077 DAGBLAD Woensdag 2 April 1947

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2.50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2.50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858; P. bus 8, Willemstad Adres: Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80 Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. F. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38

Conferentie Moskou:

„Bitter and Blunt"

Stassen bij Molotov

RUSLAND.

Op de conferentie van Moskou beschuldigde Vishinsky de geallieerden tijdens de zitting, dat men niet genoegzaam rekening mee hield met de herste' politiek. Hij wilde een groot comité in het leven roepen om deze quaestie nogmaals te bestuderen. De vier ministers van buitenlandse zaken moeten volgens hem geen stappen nemen. De afgevaardigden van Oostenrijk zagen geen nieuws inzake de quaestie van hun vredesverdrag. Paul Gruber, de minister van buitenlandse zaken voor Oostenrijk ging op bezoek bij Bevin om de quaestie verder te bespreken. Officiële bronnen geven geen verdere commentaar over het bezoek van Gruber. Molotov gaf zijn verlangen te kennen om precies te weten wat de Fransen en de Britten voor schadevergoeding willen hebben in verband met eigendommen die tijdens de oorlog in Oostenrijk verwoest werden.

H. F. STASSEN.

Een later bericht meldt dat de vier grote mogendheden weer drie uur lang hebben gediscussieerd over de herstelbetalingen en het peil van de industrie in Duitsland. Men zegt dat er geen resultaten zijn bereikt. De vergadering duurde tot 20 over vijf. Harold E. Stassen, de candidaat voor het presidentschap in Amerika voor de republikeinse partij confereerde gisterenavond in het Kremlin met Molotov. Hij is op eigen initiatief een rondtocht door Europa gaan maken. Het feit dat er geen beslissing is bereikt doet veronderstellen dat de conferentie niet over het dode punt heenkwam. Men kwam wel overeen morgen nogmaals te spreken. De discussie bleef beperkt tot het onderwerp herstelbetalingen en de al of niet opvoeren van het peil der industrie in Duitsland. (Moskou, (AP) 1.4).

MOSKOU.

Er wordt gemeld, dat Marshall nog hoop heeft, dat men inzake de economie van Duitsland tot een oplossing zal geraken. Niettegenstaande dat de conferentie van gisteren een mislukking was. De Franse en Britse berichtgeving is over het algemeen meer pessimistisch. Vroeg in de middag waren er nog geen voorbereidingen getroffen voor een conferentie. Doch officieel wordt bevestigd, dat Marshall nu het juiste moment gekomen acht, om in contact te treden met Stalin. Van betrouwbare zijde meldt men, dat in het huis waar de Britse officiële personen zijn ondergebracht verschillende microfonen zijn gevonden. Doch men ontkende het bericht, dat in de Verenigde Staten is gepubliceerd als zouden voor of tijdens een ministerconferentie zes nieuwe Russische microfoons gevonden zijn (Moskou, (AP) 2.4).

NOGMAALS UIT MOSKOU.

De vergadering van de Grote Vier ontving het bericht van de dood van de Griekse koning en er werd geen onmiddellijk commentaar geleverd. Radio Moskou zond het bericht ook reeds rond. Via het Tass-nieuwsagentschap kreeg de radio het nieuws.

De laatste conferentie verliep bitter en de heren waren kort af, nu lijkt wel de tijd gekomen, dat Marshall een bezoek gaat brengen bij Stalin.

De kranten van heden hadden geen commentaar noch op de dood van de koning van Griekenland, noch ook op de regeringsverklaring van Franco, ze gaven louter en alleen het nieuws volgens het Tass-nieuwsagentschap.

Men is er ook nog niet zo zeker van dat de vrede met Oostenrijk tot stand zal komen, immers de quaestie van de activa in Duitsland in Oostenrijk en wat als zodanig beschouwd kan worden is een economische quaestie om Duitsland als een economische eenheid te beschouwen.

De conferentie tussen Stalin en Marshall zal wel openlijk zijn van beide kanten, naar men meent is Marshall reeds tien dagen bezig, om contact te zoeken.

Koning Paul van Griekenland

Geen terrorisme in Palestina

DE DOOD VAN KONING GEORGE.

De gisteren overleden Koning George van Grieken and was de vorige maand December na een plebiciet van het Griekse Volk voor de derde maal de troon bestegen. Zijn verkiezing werd van Russische zijde aangevallen. Zijn overlijden maakt een onderwerp van bespreking te Washington, daad zijn land in een zeer critieke toestand verkeert, en een commissie van de verenigde landen, de grens situatie bestudeert in verband met de guerrilla oorlog tussen Albanië, Joegoslavië, Bulgarije en Griekenland. Prins Paul, de derde zoon van de vroegere Koning Constantijn en broer van Koning George is de wettige troon opvolger.

De overleden Koning werd geboren op 20 Juni 1890 en had Russische, Duits en Deens bloed in de aderen. Hij leed aan Angina Pectoris. De nieuwe Koning zal heden worden ingezworen. (Athene, (AP) 1.4).

De A.P.-correspondent van de A.P.-dienst Dimitri Travlos heeft het bericht van de dood van koning het eerst over de wereld bekend gemaakt. Het bericht was in 19 minuten in Amerika. De kranten kwamen uit met het bericht op de voorpagina (net als de Amigoe) behalve de communisten. De nieuwe koning Paul hield hetzelfde coalitie ministerie aan, als zijn broeder geinstalleerd had. Het is een coalitie ministerie bestaande uit afgevaardigde uit zeven partijen. Hij wilde van geen ontslag van het ministerie weten. In Cairo is een rouw van zeven dagen aan het hof voorgeschreven. (Athene, (AP) 1.4).

OVER DE DOOD VAN KONING GEORGE DE TWEEDE.

Uit Hofkringen wordt gemeld dat de Koning zich gisteren niet wel gevoelde. Hij had nog een filmvoorstelling meegemaakt van de film „Hendrik de 5e". Hij vroeg zijn adjudant om bij hem te blijven in de eetzaal, daar hij zich niet wel gevoelde. Toen de hofarts kwam, was de koning reeds dood. (Athene, (AP) 1.4).

TEGEN TERRORISTEN.

De voorzitter van het uitvoerend comité, dat de Joden representeert in Palestina, de heer Daviv Ben Gurion, riep geheel de Joodse gemeente op tegen de terroristen. Verdere actie van die fanatici kan ons een catastrophe brengen.

BEN GURION.

(Het telegram is deerlijk verminkt overgekomen — Red. Amigoe).

AANSLAG OP GRIEK.

De Griekse gezant, Dimitra Coentzopoulos, secretaris bij de geallieerde raad voor herstelbetalingen, overleed aan verwondingen, die hij opliep toen drie dagen geleden inbrekers in zijn Villa binnendringen. Men heeft drie personen gearresteerd die de aanslag bekenden. (Brussel, (AP) 1.4).

OPSTAND IN PARAGUAY.

Men heeft een censuur ingesteld op alle uitgaande berichten. (Asuncion, (AP) 1.4).

Z. H. DE PAUS.

Z. H. de Paus stelde de vacantie die de doctoren Hem voorgeschreven hebben uit. Pas na de Paasweek zal Hij naar Castel Gandolfo vertrekken. (Vaticaan, (AP) 1.4).

VATICAAN.

Er werd een verdrag bekend gemaakt tussen de Heilige Stoel en Italië waarbij de bezittingen van het Vaticaan werden vastgesteld, en dat gegarandeerd werd bij het verdrag van Lateranen. (Vaticaan, (AP) 1.4).

MOUNTBATTEN.

De nieuwe onderkoning van Indië had een onderhoud met Gandi over de autonomie van Brits Indië. De conferentie duurde langer als twee uur. New Dehli, (AP) 1.4).

REACTIE IN ENGELAND.

Uit White Hall kringen wordt gemeld, dat de verklaring van Franco het in de van zijn regering zou kunnen betekenen. De Britse diplomaten zijn in geregeld contact met de Spaanse leiders zowel die leiders die de republikeinse richting aanhangen alsook de niet republikeinse. In al e ochtendbladen stond het decreet van Franco naast zijn speech afgedrukt. Er had een militaire optocht plaats van tien duizend soldaten in verband met de achtste verjaardag van de overwinning van Franco. De man op de straat vraagt zich af of men nu een koning zou krijgen. Doch ze antwoordden zelf: „Wij zullen maar afwachten, want Franco is nog de baas". (Madrid, (AP) 1.4).

ECLIPS.

Dertien geleerden zullen in Brazilië de eclips gaan bestuderen in verband met de theorieën van Einstein inzake de relativiteit om de atomaire splitsing. (Washington, (AP) 1.4).

UIT BRUSSEL.

Heden werd in stilte begraven Prinses Louise van Saksen. Zij leefde dertig jaar teruggetrokken en ntierf in betrekkelijke armoede. (Brussel, (AP) 1.4).

TER DOOD VEROORDEELD

Zes nazie-Officieren werden ter dood veroordeeld, daar zij deelnamen aan het doodschieten van 15 Amerikaanse vliegeniers, die onbewapend waren, en die men had gevangen genomen. (Dachau, (AP) 1.4).

PIERRE JANET †.

Na een korte ziekte is de medicus en psycholoog, Pierre Janet, lid van de academie van ethische en politieke wetenschappen te Parijs overleden.

WERELDOORLOG III.

Kapitein Eddie Rickenbacker gaf een verklaring af, dat hij het communisme veracht, en een derde wereld oorlog verwacht, ofschoon hij ook nog een grote innerlijke revolutie als mogelijk kan aannemen. Rickenbacker was een held in de beide vorige wereldoorlogen. (Connecticut, (AP) 1.4).

UIT SAIGON.

De nieuwe Hoge commissaris voor Indo-China Emile Bagaert, kwam heden te Saigon aan. (Saigon, (AP) 1.4).

NEURENBERG.

In een legerhospitaal van de Noordamerikanen stierf Fransz Seite, minister van Arbeid onder Hitler. Hij moest nog berecht worden. (Neurenberg, (AP) 1.4).

DE GAULLE OP HET MATJE.

In een geheime bijeenkomst kwamen De Gaulle en Ramadier overeen hoe de positie zal zijn van De Gaulle,wanneer hij publiek verschijnt. Dit naar aanleiding van zijn jongste optreden. Het cabinet is het met de overeenkomst eens. De Gaulle is een gewoon burger met militaire eretekens vereikt. Hij zal zich niet met politiek inlaten (Parijs. (AP) 2.4).

GOEDE WEEK.

De plechtigheden van de Goede Week in Sevilla worden dit jaar o.a. bijgewoon door Prins Perdro van Brazili6, vergezeld van zijn echtgenote Esperanza de Bourbon y Orleans (Sevilla, (AP) 2.4).

EMIGRATIE NAAR VENEZUELA.

Een commissie van vier personen kwam te Londen aan, om namens de regering van Venezuela om de emigratie van 15.000 personen te bespreken voor het internationale comité voor emigratie. De commissie gaf te kennen, dat de besprekingen tot genoegen verlopen. De leden zullen voor hun terug naar Venezuela nog een bezoek aan Duitsland en Frankrijk gaan brengen (Londen, (AP) 2.4).

CUBA.

Ananasproductie en -export in 1947.

Verwacht wordt, dat de ananasproductie in 1947 6.000.000 kratten (ongeveer 420.000.000 pound netto) zal bedragen, d.i. 10% meer dan in 1946 en meer dan het dubbele van de gemiddelde productie 1940—1945. Verwacht wordt, dat de waarde van de export in 1947 $ 12 millioen zal bereiken, d.i. het elfvoudige van de gemiddelde export in de jaren 1935—1939.

Foreign Commerce Weekly.
(Econ. Vrl.)

COSTA RICA.

Koffie-oogst 1946—'47.

De raming van de koffie-oogst 1946—'47 bedraagt 364.000 zakken, wat 37 procent meer is dan vorig jaar. Van deze oogst zal 80% geëxporteerd worden, 15% bestemd zijn voor binnenlands gebruik en de overige vijf procent als reserve dienen.

(Econ. Vrl.)

ELSEVIERS WEEKBLAD.

Het Elseviers Weekblad vermaakt de mensen in Nederland met een vertaling van de Dierenhoeve van George Orwell. De vertaling is verlucht met tekeningen. Op Curaçao kent men dit boek reeds lang, en hebben velen er om gelachen.

het nieuws van vandaag

De heren in Moskou waren bitter en bot af waren de antwoorden. De stemming bij de Britten en Fransen is toch méér pessimistisch als bij de Noordamerikanen. Het schijnt dat Marshall waarachtig nog hoop heeft, dat het goed zal aflopen.

Het juiste moment om een bezoek bij den heer Stalin af te leggen, schijnt nu dan toch werkelijk gekomen. Historisch moment in de wereldgeschiedenis?

In Moskou gaan rare geruchten, er zouden geheime microphoons gevonden zijn in de Engelse legatie. Misschien is het allemaal sensatie. Laten de corresponden en de zaak niet ernstiger maken.

Het is een opvallend feit, dat de nieuwe candidaat voor president in Amerika, de tegenstander van Truman, daar gisteravond ineens in Moskou was, die heer Stassen is op reis en komt dan toch wel op een heel belangrijk moment in Moskou. Juist op de avond, dat de Grote Vier elkaar zuur zitten aan te kijken. En het zal toch heus niet voor touristen inlichtingen geweest zijn, dat Stassen bij Molotov op visite ging. Geen correspondent weet wat er bepraat is. Wat doet die Stassen daar in Moskou? Wat vertelde hij Molotov? Had hij voorstellen van de republikeinse partij? Het is bijna niet aan te nemen, dat zo iets geduld wordt. Amerika stuurt een afgevaardigde en op eigen initiatief gaat een tegenstander ook conferenties houden in Moskou. Vreemd is het in ieder geval wel; misschien is alles politiek en probeert men via Stassen toch nog een oplossing te krijgen. Misschien had hij succes en was Marshall daarom optimistischer dan de Britten en de Fransen.

In Griekenland is er reeds een nieuwe koning Paul; hij handhaafde het coalitie-cabinet. Op de redevoering van Franco is niet veel reactie gekomen.

Uit Palestina komt een goed bericht, van Joodse zijde zelf heeft men stelling genomen tegen de terroristen. Gelukkig, dit is een mooi bericht. Als ieder particulier maar recht ging zoeken op zijn wijze, waar bleef de wereld dan nog veilig?

Gandhi was bij Mountbatten, doch de AP-correspondenten weten alleen maar dat het meer dan twee uur duurde (Een asceet als Gandhi en een diplomaat als Mountbatten weten wel hun mond te houden.) Ze weten niet te vertellen hoe het onderhoud afliep. De AP-dienst beroemt zich er op, dat hij het eerst de dood van Koning George over de wereld bekendmaakte en prijst den eigen correspondent, die zo handig was, om het bericht binnen een paar minuten de Oceaan over te sturen.

We volgen het nieuws op de voet. Ieder uur komen er telegrammen uit Moskou en toch weten we niet hoe het zal aflopen. Van de gehele vergadering, die meer dan drie uur duurde, zeggen ze alleen maar, dat het „bitter" and „blunt" toeging.

De troonrede van den Gouverneur vindt weinig commentaar. Het wordt rustig op Curaçao, gelukkig.

Het Indonesie van Morgen

door

L. van Amsterdam.

Met overrompelde snelheid voltrekt zich thans in Indië het geboorteproces van splinternieuwe staten.

De 22ste December 1946 is de officiële datum, waarop de staat Oost-Indonesië begint te leven in de wereldgeschiedenis. Even belangrijk als het begin van het Koninkrijk der Nederlanden.

Op die datum legden de leden van het voorlopig parlement van deze pas geboren staat Oost-Indonesië de eed van trouw af aan de staat en aan zijn president den heer, Zijne Excellentie Tjokordo Gde Rake Soekawati. Op die datum nam het oostelijk deel van (voorheen) onze archipel het bestuur in eigen handen en werd deze nieuwe staat even volledig baas in eigen huis, als Nederland in Nederland. In Makassar zullen voortaan, als bij ons in Den Haag, het parlement, de ministers en het staatshoofd wonen, vergaderen en besturen.

U heeft er de 22ste December waarschijnlijk niet aan gedacht, maar dit was een historisch moment, toen in Den Pasar Dr. van Mook van de voorzitterszetel opstond en die aanbood aan Soekawati, den voorlopigen President van de Negara Indonesia Timoer; Nadjamoeddin Daeng Malewa werd daar, laat het zijn voorlopig, maar even echt premier van deze staat Oost-Indonesië, als Dr. Beel onze minister-president is.

Voelt U iets van wat er omging in de aanwezige Indonesiërs uit de Grote Oost, toen zij niet meer waren onderdanen van Ned. Indië, maar van Oost-Indonesië?

Op dat ogenblik keerden in hun land de rollen om en werden zij, de Inheemsen de meesters, de bestuurders; in eigen staat eigen heer, er werden de Nederlanders vreemdelingen, buitenlanders, gasten in dezelfde staat Oost-Indonesië, waar zij gisteren nog de rechtmatige gezagsdragers waren. Dit gezag ging van blanke in bruine handen over; deze zullen ook het zwaard voeren tot handhaving van het gezag en het recht.

Hoe is dit alles gegroeid?

H. M. de Koningin heeft 6 Dec. 1942 gezegd: „het ligt in mijn bedoeling, om na de bevrijding de gelegenheid te scheppen, om gezamenlijk te overleggen over een voor de veranderde omstandigheden passende bouw van het Koninkrijk."

Steeds dieper drong het besef door bij de Ned. Ind. Regering: „dat alleen op de beginselen van gelijkwaardigheid en samenwerking het Koninkrijk kan worden herbouwd". (Reg. Vedkl. 6-11-'45).

Dit gezamenlijk overleg zou, naar de zin van H. M.'s rede, dienen te gebeuren van boven naar beneden, te beginnen met een Rijksconferentie en te vervolgen door een conferentie van de Rijksdelen. In Indië koos men toch de omgekeerde weg. Het Rijksdeel kwam het eerst bijeen.

Zo vond **de eerste conferentie voor Indië** plaats te **Malino**, van 15—25 Juli.

Compleet was deze conferentie niet, omdat het gebiedsdeel zelf gehavend was, daar Java en Sumatra — waarlijk geen onbelangrijke gedeelten — ontbraken op het appel. Daarbij zouden de zgn. minderheden te Pangkal Pinang afzonderlijk worden gehoord, zodat ook deze afwezig waren.

Vijftien gebieden waren te Malino present, waarvan 13 uitsluitend Indonesische volksgroepen en twee (Bangka-Billiton en West-Borneo) met een gedeeltelijk Chinese afvaardiging.

De negen en dertig afgevaardigden van deze dertien gebieden, die geheel Indonesië (behalve Java en Sumatra) vertegenwoordigden, hebben zich te Malino uitgesproken voor een federatie van straten (negara's), die, onderverdeeld in autonome gebiedsdelen (daerah's), het toekomstige Indonesië zou uitmaken. Indonesië.(Negara Serikat Indonesia).

Deze federatie van heel Indonesië zou behoren te bestaan uit staten: Java, Sumatra, Borneo en de Grote Oost. Deze staten zouzou de negara Borneo bestaan uit vier daerah's: West-Borneo, Oost-Borneo, Zuid-Borneo en Groot Dajakgebied.

In Malino werd dus geconfereerd over de toekomstige staatkundige bouw van geheel Indonesië.

De 2de conferentie werd gehouden te Pangkal Pinang van 1 tot 12 October 1946. Daar werden de plaats en de rechten bepaald van de Minderheden, die in de Verenigde Staten van Indonesië zouden leven. Minderheden naar ras (Chinezen, Arabieren, Indo-Europeanen enz.), naar politieke overtuiging (Ind. Kath. Volkspartij, Vaderlandse Club, enz.), naar economische belangroepen (Ondernemersbond en en dergelijke).

Daarna volgde op 15 November 1946 **de conferentie te Cheribon.** Dit was de eerste officiële conferentie tussen de Republiek van Soekarno (de facto erkend) en Nederland. Delegaties van beide zijden waren aanwezig en kwamen tot overeenstemming over een ontwerp-overeenkomst, als basis voor verder officieel overleg.

Deze ontwerp-overeenkomst van Linggadjati moest, om geldend te zijn, de goedkeuring verwerven van beider volksvertegenwoordiging. De Staten Generaal schonken die goedkeuring aan de overeenkomst, door de Commissie Generaal voorlopig den, op hun beurt, opgebouwd zijn uit autonome gebieden. Zo gesloten, definitief met grote meerderheid.

Het wachten is nog steeds op de sanctie van de Republiek (Java en Sumatra omvattend, volgens dezelfde ontwerp-overeenkomst.), opdat de overeenkomst, door haar gedelegeerden getekend, eveneens door de volksvertegenwoordiging der Republiek worde aanvaard.

Op deze conferentie van Cheribon (in de overeenkomst van Linggadjatti) werd besloten, dat Nederland en de Republiek, samen zouden streven naar de spoedige verwerkelijking van de Verenigde Staten van Indonesië. Deze zouden thans slechts uit drie staten bestaan — in tegenstelling tot het bepaalde te Malino — met name: de Republiek (Java, Madoera en Sumatra omvattend) Borneo en de Grote Oost.

Samen zal men streven om te komen tot een Nederlands-Indonesische Unie, opgebouwd uit

Nederland, Suriname, Curaçao enerzijds aan de V. S. van Indonesië anderzijds.

Aan het hoofd van deze Unie staat de Koning der Nederlanden terwijl de Uniewetten uitgevaardigd worden in naam des Konings.

Ondertussen had de **3de conferentie te Den Pasar** plaats van 7 tot 23 December. Daar werd de eerste van de drie toegezegde staten gevormd.

Oost-Indonesië werd te Den Pasar een vrije en zelfstandige staat, met Makassar als hoofdstad, met een eigen regering, een eigen staatshoofd, een eigen parlement, eigen ministers en een eigen grondwet.

Dit is alles nog niet ineens aanwezig, maar het komt er.

De staat Oost-Indonesië bestaat uit een groot aantal autonome gebieden. Nieuw Guinea valt er voorlopig buiten en zal zelf over zijn toekomst beslissen.

Straks zal **de 4de conferentie worden gehouden te Pontianak,** alwaar de staat Borneo zijn beslag zal krijgen.

Is de Republiek erkend en Borneo evenals Oost-Indonesië gevormd, dan kunnen deze drie negara's, deze drie staten, als gelijkgerechtigde delen van de Verenigde Staten van Indonesië, gelijkwaardig met het Koninkrijk der Nederlanden, verenigd worden in de Nederlands-Indonesische Unie, om daarin precies als de Nederlanders hun nationale vrijheid te genieten. De wegen naar deze vrijheid waren niet dezelfde. De Republiek ging een weg van strijd en revolutie, die over de Hoge Veluwe naar Linggadjatti leidde. Voor Oost-Indonesië en Borneo is het een weg van vreedzaam en democratisch overleg, over Malino, Pangkal Pinang naar Den Pasar en Pontianak.

Als deze twee wegen elkaar straks ontmoeten en de revolutionnaire Republiek met de vreedzaam gevormde staten Oost-Indonesië en Borneo samen verder zal willen gaan, op vreedzame wijze, tot vorming van de Verenigde Staten van Indonesië als lid van de Nederlands-Indonesische Unie, dan zal het toekomstbeeld van Hare Majesteit de Koningin in vervulling gaan: een naar de veranderde tijdsomstandigheden passende bouw van het Koninkrijk, in harmonisch en vrijwillig samengaan, op de grondslag van volledige gelijkwaardigheid.

(Indisch Missie-tijdschrift).

CURAÇAO

SOCIALE WETGEVING.

De troonrede van de Gouverneur is voor zover het de sociale paragraaf betreft nog al mager uitgevallen.

Nieuw zijn regelingen voor beperkt uitgesteld pensioen, overtocht en ziektekosten. De door ons verhoopte ouderdomsverzekering kwam niet. Wanneer zal het Gouvernement een verzekeringsbank in handen nemen? Ook is er geen sprake van een kindertoeslag wet.

Het wordt betreurd dat de havenarbeiders het nut van een havencentrale nog niet inzien. Ook wij doen dat ook, de vakbond leiders van San Telmo weten, dat de oorzaak te zoeken is in allerlei kleine tactische fouten, zoals de angst belasting te moeten betalen, de noodzaak ieder dag uren te moeten lopen om zijn naam op te geven, de vrees dat de vrienden in de cunucu minder kans zouden krijgen. Onze raad is te beginnen met kleine groepen. Het verhaal van het tijdschrift „Curaçao", als zouden we pas bij een crisis-toestand een havencentrale kunnen invoeren, lijkt ons overdreven. Men moet beginnen met kleine groepen, doch vooral zonder veel formaliteiten en zonder grote papieren die ingevuld moeten worden in zevenvoud! Het nog afwijzen van een Zondagsregeling voor de bakkers vond in de rede van de Gouverneur geen bespreking. De fondsen van ons pensioenfonds worden versterkt, nu natuurlijk niet meer kapitaal in huizenbouw verenigingen in het buitenland, terwijl Curaçao zelf een groot woning tekort kent en zou moeten lenen? Die methode zal nu, hopen wee wel geschiedenis zijn. Het is onbesproken, niet geschreven en toch algemeen bekende geschiedenis van Curaçao.

TELEGRAMMEN.

Het volkscomité van Curaçao heeft de volgende telegrammen verzonden naar Nederland:

„Minister Overzeese Gebiedsdelen, 's Gravenhage, rede Gouverneur Opening Staten heden ter zake indiening Wetsontwerp wijziging Staatsregeling. Vertrouwend op U en Parlementaire Commissie verzoekt Volkscomité voornoemd Wetsontwerp in te dienen bij Staten voor advies en parlement.

Namens Volkscomité — Davelaar — Voorzitter."

„Mr. Kropman, lid Eerste Kamer, 's Gravenhage, rede Gouverneur Opening Staten heden ter zake indiening Wetsontwerp wijziging Staatsregeling. Het Volkscomité verzoekt U en Parlementaire Commissie aan te dringen indiening daarvan.

Namens Volkscomité — Davelaar — Voorzitter."

MILITAIR NIEUWS.

Uit officiële bronnen vernemen wij, dat met ingang van 1 Februari 1947 bevorderd is tot Kapitein Ltz., de voormalige Ltz. der eerste klasse J. B. Zolderman. Kapitein Zolderman is Commandant van Hr. Ms. „Van Speyck".

WIE IS DE GELUKKIGE?

1e prijs	10684
2e prijs	12834
3e prijs	14270
4e prijs	16442

WIJ ONTVINGEN.

Van de economische Stichting West-Indië — Nederland ontvingen wij dezer dagen het Economisch Bericht No. 2, inhoudende gegevens voor Suriname inzake lonen, gezinsbodget, winkel- en importprijzen, inclusief indexcijfers voor de jaren 1939 en 1945.

EEN VERGISSING IN ENSCHEDE.

Voor een uitverkocht zaaltje van de Volksuniversiteit heeft gisteravond Dr. J. C. Mollerus uit Haarlem een interessante lezing gehouden over zijn reis naar Curaçao, Suriname, Trinidad, Barbados en Venezuela.

Dr. Mollerus is een man, die veel gereisd heeft en daar buitengewoon prettig over kan vertellen. In minde dan geen tijd had hij zijn talijke gehoor in de ban van zijn woorden en op de hem eigen prettige en originele wijze voerde hij in gedachten zijn toehoorders mee naar de landen aan gene zijde van de Oceaan, waarover hier over het geheel genomen betrekkelijk weinig bekend is.

Door een samenloop van omstandigheden had Dr. Mollerus de projectie-plaatjes die op deze lezing betrekking hebben thuis gelatx en per abuis plaatsjes van Rusland meegenomen. Het pleit voor zijn vertelkunst dat hij desondanks zijn gehoor wist te boeien en zonder lantarenplaatjes er in slaagde de mensen en dingen, waar hij ons mee kennis liet maken, te laten leven.

Op verzoek van de aanwezigen vertoonde Dr. Mollerus na de pauze de plaatjes van Rusland, waarbij hij eveneens een interessante toelichting hield. De bezoekeds kregen zodoende twee lezingen, waarvan **moeilijk te** zeggen viel welke nu wel de meest interessante was.

„Tubantia"

BIJ HET VERTREK.

Dr. Moises Frumencio („Maurits") da Costa Gomez, die al jaren lang Voorzitter was van de R. K. Fractie werd geboren op 27 October 1907 te Willemstad. Allereerst genoot hij Lager Onderwijs en Mulo St. Thomascollege 8 klassen, waarna hij in 1920 naar Nederland ging om in het tehuis van de Fraters te Tilburg verder opgeleid te worden. In Nijmegen bezocht Dr. da Costa Gomez het bekende Gymnasium „Canisius College", waarna hij Staatsexamen deed en in de rechten ging studeren aan de R. K. Universiteit te Nijmegen. In 1926 deed hij het candidaatexamen en drie jaar later, in 1929 dus, het doctoraal examen.

Allereerst begon „Doctor" da Costa Gomez als waarnemend substituut griffier te Den Haag gedurende één jaar, terwijl hij bij dit omvangrijke werk ook nog de colleges volgde van professor Mr. Cornelis van Vollenhoven te Leiden in het staats- en administratieve recht van Nederlands-Indië, Suriname en Curaçao. Daarna werd hij beëdigd aan de balie te Arnhem en was gedurende 2½ jaar als advocaat en procureur te Nijmegen gevestigd, in welke tijd hij tevens werkte voor zijn promotie bij professor Dr. Philip Kleintjes te Amsterdam op het onderwerp: „Het Wetgevend Orgaan van Curaçao. Samenstelling en bevoegdheid, bezien in het kader van de Nederlandse Koloniale Politiek". Dit had plaats op 3 December 1935 aan de Gemeente-Universiteit te Amsterdam.

„AJO"

Dr. Da Costa Gomez kwam te Curaçao aan op 31 December 1935. In Februari 1936 werd hij te werk gesteld als adjunct commies ten Parkette. Kort daarna richte hij alhier de R. K. Arbeidersbond op, terwijl hij mede-oprichter was van de Ambtenarenbond en R. K. Partij.

In Mei 1936 gaat Dr. da Costa Gomez naar de Bovenwinden als dienstdoend Ambtenaar O.M., doch reeds in October d.a.v. keert hij terug naar Curaçao, waar hij benoemd wordt tot adjunct-commies ter Griffie. In hetzelfde jaar wordt hij bevorderd tot commies.

Gelijk bekend, werd Dr. da Cosa Gomez in 1937 verkozen tot Statenlid en benoemd tot Voorzitter der R. K. Fractie. In datzelfde jaar werd hij ook benoemd tot substituut griffier van het Hof van Justitie, terwijl hij reeds in 1936 benoemd was tot secretaris van de Commissie van Wetgeving. In Juni 1940 is Dr. da Costa Gomez benoemd tot Griffier van het Hof van Justitie.

In 1941 werd Dr. da Costa Gomez opnieuw tot lid van de Staten verkozen als eerste op de lijst van de R. K. Partij.

Op 10 Maart 1942 werd hij benoemd tot Curaçao's afgevaardigde in de Rijksconferentie en in Juni van hetzelfde jaar tot lid van de Raad van Advies te Londen. Hij vertrok naar Londen in Maart 1943 en bleef er ruim vijf maanden.

In Maart 1944 vertrok hij opnieuw naar Londen waar hij bleef tot kort vóór de opheffing van de Raad van Advies in het begin van dit jaar.

Dr. da Costa Gomez is thans Griffier van het Hof van Justitie in Curaçao.

Het vertrek van de Heer Gomez werpt verschillende vragen op. Zo vraagt men ons of hij zijn zetel in de Staten zal behouden. Uit het feit, dat hij de opening der Staten niet kwam meemaken, meent men zijn besluit te moeten zien, dat hij zijn zetel gaat afstaan. Té lang ook zou zijn zetel vacant blijven.

Anderen vragen zich af, of zijn werk hier niet belangrijk zou kunnen zijn, alsdaar in Den Haag, zij zien het vertrek als een politieke zet van zijn tegenstanders, die hem geen plaats wilden bereiden in het college van vertrouwensmannen, doch die hem wel voor deze functie geschikt oordelen.

Een en ander toont ook aan, dat de Heer Gomez niet een figuur is waar de gehele bevolking achter zal staan. Men kent zijn positie. In de commissie Oppenheim zag men grote en scherpe tegenstellingen, terwijl zijn publieke actie ten tijde van rapport Ellis geen instemming vond bij die commissie.

Bij de verkiezing van November 1945 bleek zijn candidaatstelling het volk toch ook niet van de democraten te kunnen afhouden en wierp het volk zich toch in dit avontuur. Ook zijn arbeiders beweging was geen succes tien jaar geleden. Ieder op Curaçao wil verbetering, doch niet allen onderschrijven de memoranda van de autonomie commissie en van het nieuwe bestuur van de Katholieke Partij. Het laatste memorandum werd de Parlementaire Commissie aangeboden. Noch het eerst, noch ook het tweede werd publiek in discussie genomen. Beide memoranda ademen de geest van de Heer Gomez.

Inderdaad de Heer Gomez is een vertegenwoordiger van Curaçao, doch niet van geheel Curaçao, hij vertegenwoordigt meer de extreme richting, die zoals we onlangs reeds schreven meer naar voren trad. Het is altijd veel moeilijker, om op het enthousiasme van een jong volk critische aanmerkingen te moeten maken, dan wel hen warm te maken voor een mooi verschiet, dat volgens ons inderdaad in het verschiet ligt, doch nu nog niet volkomen te bereiken is.

Daarvoor kan men duizenden personen warm maken. Het ideaal is muziek voor een jong volk, critiek van voorzichtigheid komt maar somber om de hoek kijken, vinden ze. Een blad als „De Tijd" scheen verwonderd, dat we niet alles onderstrepen, en toonde zichtbare verwondering, toen dat uit de „Amigoe" bleek.

Het is niet goed altijd te onderstrepen wat verwijdert en beter dat te zoeken wat bindt en dat is het ijveren voor een mooie toekomst van Curaçao, dat willen

we allen, en we hopen dat het de Heer Gomez gegeven mag zijn daarvoor nuttige arbeid te verrichten in Den Haag. Bon biahe pa Doktoor i su famia.

WIJKVERPLEGING VAN HET WIT-GELE-KRUIS.

Kantoor **overdag:** Hendrikplein 9: van 8 tot 16.30 uur, tel. 1836.
Nachtdienst Punda:
31 Maart tot 6 April Zuster Parker, tel. 5412.
Nachtdienst Otrabanda:
31 Maart — 6 April Zuster Kerkhoven, tel. 2341.

DRANKMISBRUIK.

In zijn rede bij de opening van de staten wees de Gouverneur er op, hoe van particuliere zijde een actie tegen het drankmisbruik zou ondernomen kunnen worden.

Aruba neemt in dit vraagstuk een biezondere plaats in. Het zou misschien toch goed, om als punt van uitgang een commissie in het leven te roepen, **die ons** over Aruba exacte gegevens kan verstrekken, opdat we een concreet beeld hebben, hoe het drankverbruik op Aruba voor de bevolking nadelig is.

Een dergelijk onderzoek zal ons misschien de middelen aanwijzen, waarmee we dit euvel dienen te bestrijden.

TEHUIS VOOR OUDEN VAN DAGEN „SWEET REPOSE" OP HET EILAND ST. MAARTEN.

Ook voor dit tehuis waren de plannen reeds lang klaar, maar de uitvoering er van moest noodgedwongen wachten tot het vertrek van de Schutters uit het voormalige hospitaal. Zo konden dan in Februari van dit verslagjaar de verbouwingswerkzaamheden aanvangen, direct gevolgd door de inrichting en de opening welke laatste op 30 Mei, Hemelvaartsdag, op plechtige wijze door den Zeereerwaarden Heer Pastoor De Barbanson geschiedde, in tegenwoordigheid van verschillende autoriteiten.

Het Bestuur voor dit tehuis werd geïnstalleerd en bleef onveranderd als volgt samengesteld: Pastoor W. de Barbanson O.P. voorzitter; de Heer L. Conner, secretaris; de Heer R. Carty, penningmeester; Mej. Hilda Conner, commissaris.

Op 1 Juni arriveerden de eerste oude vrouwen, waarvan het aantal gedurende het jaar opliep tot negen en daarna wegens overlijden en vertrek daalde tot vijf.

Reeds waren plannen in overweging genomen om ook een mannenafdeling aan het tehuis te verbinden, waarmede dan het werk voltooid zou kunnen worden. Deze plannen kwamen in December gereed en in 1947 zal het gebouw voor mannen open staan en gastvrij onderdak bieden.

De algemene verzorging welke in handen gelegd is van Mej. A. Cockley, was perfect. De geestelijke zorg was bij den Pastoor en Dominee in goede handen. Personen van verschillende religie kunnen in dit huis worden opgenomen, en daarvan wordt ook een dankbaar gebruik gemaakt.

Het tehuis stond verschillende malen in het brandpunt van de belangstelling bij het bezoek van verschillende autoriteiten. Zijne Excellentie Dr. P. A. Kasteel bezocht het tehuis in de maand Juli. Een nuttig sociaal en hygiënisch werk is aangepakt en wordt doorgezet. Een achterstand is ingehaald. Dank aan allen, die dit mogelijk maakten en nog steeds de helpende hand bieden.

(Jaarlijks verslag Wit-Gele Kruis)

OPSTAND IN MADAGASCAR

Aneta meldt, dat Franse versterkingen per vliegtuig vervoerd worden naar Madagascar, teneinde de opstand, die aldaar onder de inboorlingen uitgebroken is, te onderdrukken. Deze opstandelingen hebben een aanval gedaan op het Franse garnizoen „Moramanga". Hier ontwikkelde zich een gevecht van man tegen man, waarbij messen en speren gebruikt werden. Twintig Fransen moesten het leven geven (Aneta, 1.4).

Passietijd

WOENSDAG IN DE GOEDE WEEK.

De Verrader.

„Waartoe zijt gij gekomen?" Waartoe dat verraad van den Heer? Welk voordeel geeft het? Arme, blinde Apostel. En wij Christenen. Waartoe die eeuwige zorg en dat zenuwachtig gezwoeg voor een beetje geld, voor een betrekking, voor een ambt, voor menseneer? Daarvoor offeren wij op, zo niet onze godsdienst en eeuwigheid, dan toch de ijver voor Gods belangen, voor het gebed, voor de heilige Sacramenten, voor het enig noodzakelijke. Wat blijft ons van alle tijdelijke voordelen over? Een leegte, die den armen Judas er toe bracht, zich aan zijn eigen leven te vergrijpen.

„Simon, dormis? — Simon, gij slaapt? Kondet gij niet een uur met Mij waken?" Met deze woorden van den Heer tot Petrus, roept vandaag de heilige liturgie in de Lauden ons op, om toch in deze dagen den Heiland in Zijn lijden en vernederingen niet alleen te laten. Tenminste in de laatste dagen van de Goede Week mogen wij niet zonder deelneming blijven. Daarom worden wij naar Maria Maggiore gebracht. Zie, de Moeder. Zie, hoe Maria met Jezus lijdt. Maria is de heilige Kerk. Wij moeten Maria zijn, met haar deelnemend hart, met de moed en de kracht van haar liefde, die ons sterk maakt, om de kruisweg van haar Zoon mede te maken en onder het Kruis te staan.

Zijn wij het? Treft ons niet het verwijt: „Simon, gij slaapt? Ziet gij Judas dan niet? Hij slaapt niet, maar haast zich, om Mij aan de Joden te verraden" (Responsorie van de Metten). Altijd hetzelfde: de vrienden van Jezus slapen, de vijanden zijn aan het werk.

Een nieuwe filosophie

In gesprek met Gabriël Marcel.

Gabriël Marcel, diplomatenzoon, wijsgeer en schrijver, heeft niets van de ongenaakbaarheid van den diplomaat, van de gewichtigheid van den wijsgeer, noch van de artistieke zwier van den literator. Hij is een heel gewoon mens, met een slechtzittend pak, zoals u en ik dat dragen, om zijn normale verschijning te vervolmaken, reist hij bovendien nog gewoon met zijn vrouw, die niet eens naar de laatste Parijse mode

JEAN PAUL SARTRE
Nieuw philosoof

gekapt is, terwijl ze toch in het hartje van het oude Parijs woont. Er is niets biezonders aan dezen denker, tenzij zijn ogen en zijn handen, die beide eenzelfde trek gemeen hebben: hun levendige, bijna nerveuze beweqelijkheid, zowel geestdriftige actie als bescheiden ingekeerdheid verradend. De taal van Marcels onmiddellijk sprekende handen en ogen werd bevestigd door ons gesprek met hem.

In alle eenvoud begonnen met het weer en de gezondheid, maakte Marcel de opmerking, dat hij in het najaar, teruggekeerd uit Rome, zwaar verkouden was geworden, terwijl hij zich hier in het barre Nederland, weliswaar wat koud, maar toch zeer behagelijk gevoelde. Er werd dan ook voor de gelegenheid op zijn kamer gestookt. Na deze huisbakken, maar plezierige inleiding, gingen we zonder omwegen op de zaak af en vroegen hem, wat zijn mening was over de oorsprong van het existentialisme. Wij hebben maar niet gevraagd wat het nu precies was, daar dit geen zin meer heeft in een wereld waarin het de ene helft van de mensheid koud laat en de andere helft net doet alsof ze het toch wel weet. Bij het verwerken van de term „existentialistisch" kromp Marcel een weinig ineen, en verklaarde met grote nadruk, dat hij deze term slechts kon „ondergaan", en weigerde mede te gaan met de mode, die iedereen maar voor existentialist uitmaakte, tot Pascal en Descartes toe. Het is immers niets meer dan een reactie op het Hegeliaanse denken, voor het eerst geformuleerd door Sören Kierkegaard. Het is gericht tegen de veridealisering van het bestaan en keert zich tegen elke wijsgerige of psychologische abstractie van het leven.

Hoewel een grote rechtstreekse invloed van Hegel op het Franse denken betwijfeld kan worden, is hij toch, door adepten als Taine en Renan, niet zonder invloed gebleven. Zij hebben de bodem bereid, waarop thans het Marxisme in Frankrijk groeien kon.

In mijn „Journal Métaphysique" waaraan ik in 1918 begonnen ben, heb ik Kierkegaard als tegenvoeter gesteld van de zoëven aangeduide denkinrichting. De tegenstelling Christelijk-atheïstisch acht ik hier niet op zijn plaats; toch kan men niet ontkennen, dat Heidegger en zijn succesvolle leerling Sartre ontegenzeggelijk hechter geworteld zijn in het Franse materialisme, dan zij zelf wel willen geloven. Er liggen dan ook bij hen tal van tegenstrijdigheden tussen hun 19e eeuwse materialistische bronnen en hun psychologische uitwerking daarvan.

Zelfs bij Nietzsche vinden we in de aanvang van zijn geestelijke activiteit meer een christelijk dan een materialistisch levensbewustzijn.

Gevraagd naar de oorzaken van het wereldsucces van het existentialisme, meent Gabriel Marcel deze te moeten zoeken in de geestelijke conjunctuur na de bevrijding. Een ontstellende algemene zedelijke ontreddering — vooral ook in kringen van hen, die tijdens het verzet intens leefden in een voor hun jonge jaren abnormale levenssfeer — die noodzakelijkerwijze op een ontgoocheling moest uitlopen, heeft na de bevrijding de geschikte zielstoestand geschapen voor de wanhoopsleer van Sartre. Over deze innerlijke bereidheid maak ik mij echter geen zorgen, daar zij met de consolidatie der politieke en maatschappelijke verhoudingen zal verdwijnen. De invloed van het existentialisme wordt overigens versterkt door het tijdschrift „Temps Modernes" en door Sartre's conflict met het Marxisme, waarin vooral zijn bekwame volgeling Merleau-Ponty gewikkeld is. Van enige invloed op het politieke leven is het existentialisme volgens mij niet. Als de communisten zich tegen Sartre keren, is dat niet uit politieke overwegingen, maar omdat Sartre naar hun smaak in de opbouw van zijn moraal te veel aandacht besteedt aan sommige burgerlijke waarden. Hij is voor hen de uitdrukking van een in ontbinding verkerende burgerlijke gedachtenwereld. Door deze inderdaad ontbindende elementen is overigens in Sartre's wijsgerig stelsel weinig constructiefs te ontdekken. Hierin steekt hij scherp af tegen mijn vereerden leermeester Bergson, die veel voornamer en creatiever is.

Nog even komt Marcel, een beetje bruut bijna, terug op de kunstmatige scheiding tussen een atheïstisch en een christelijk existentialisme, die ongeveer 1½ jaar geleden voor het eerst door Sartre werd gemaakt tijdens een rede te Parijs, waarin deze zichzelf met Heidegger tot de eerste groep rekende en Jaspers en mij bij de tweede onderbracht. Een onderscheiding, die hij trouwens herhaald heeft in zijn „L'Existentialisme est un Humanisme". Maar, wanneer men Kierkegaard als de gemeenschappelijke vader wil

aanvaarden, is elk atheïstisch existentialisme als ontrouw aan diens leer te beschouwen. Naar mijn opvatting, zo vervolgt Marcel, kan het existentialisme den mens de bereidheid bijbrengen zichzelf open te zetten voor het mysterie.

Met deze uiteenzetting verlaten wij den wijsgeer, die al deze gedachten formuleert met een helderheid, die men de Franse taal kan benijden, en een beslistheid, die men bij den wijsgeer niet verwacht.

Nog even loopt het gesprek over Marcels muzikale en litteraire liefhebberijen. Hij heeft muziek geschreven bij liederen van Valéry, Supervielle en Patrice de la Tour Dupin, die Bernac zal gaan zingen. Als zijn beste toneelstuk beschouwt hij zelf „Le chemin de Crête", dat in Italië gaat gespeeld worden en waarvoor men in Stockholm naar een goede prima donna zoekt. Hij onthult ons bovendien nog, dat hij eerlang een bundel toneelstukken zal uitgeven onder de titel: „Le théâtre comique", waarin twee grote stukken zullen voorkomen naast enkele kleinere werkjes.

Op het punt heen te gaan roept Marcel ons nog even terug om als uiterst hoffelijk Fransman te verklaren, dat hij in Utrecht „extrêmement touché" was door de hartelijke wijze waarop hij ontvangen was en door de grote aandacht en intelligentie die hem uit de discussie waren gebleken. Wij stapten in de sneeuw naar huis met het lichte hart van iemand, die zich verheugt een ernstig en edel mens te hebben ontmoet.

W.J.S.
(Vrij Nederland)

IS HET WAAR?

Op 1 April zond Aneta het volgend telegram de wereld in:

Vier leden van het vermiste Nederlands Indische Dakota-vliegtuig werden gevonden bij een plaatsje Katherine genaamd, in Noord-Australië. Zij volgden de Kerherine rivier en **onderweg aten zij een van hen op** om in het leven te blijven. Ondertussen vechten reddingsploegen zich een weg naar het Dakota-vliegtuig teneinde de overgebleven drie inzittenden te halen, doch telkens **werden zij door zware regenvallen verhinderd (Aneta, 1.4).**

SJAHRIR TE NEW DEHLI.

Gisteren arriveerde Premier Sjahrir te New Dehli, teneinde de Interaziatische conferentie bij te wonen. Aldaar werd hij verwelkomd door zijn Nederlandse vrouw en den Nederlandsen gezant (Aneta, 1.4).

JAPANNERS ONTSNAPPEN.

Vijftien Japanners ontsnapten uit een gevangenis te Batavia. Bij deze poging werden vijf neergeschoten. De resterende acht zijn nog steeds op vrije voeten (Aneta, 1.4).

DR. H. VAN GENT OVERLEDEN.

Tijdens een bestuursvergadering van de Zuidafrikaanse vereniging overleed gisteren in de ouderdom van 47 jaar Dr. H. van Gent.

Dr. Van Gent was een observator van de sterrenwacht te Leiden en heeft grote ontdekkingen gedaan op astronomisch gebied in Zuid-Afrika (Aneta, 1.4).

AFRILMOP MET NADELIGE GEVOLGEN.

Het „Eindhovens Dagblad" veroorzaakte gisteren met een Aprilmop omtrent een verwoesting van Eindhoven door een atoommist, grote opwinding onder de bevolking. De omwonenden bereidden zich voor evacuatie, terwijl de fabrieken, alsmede de politie voortdurend werden opgebeld. Zeer waarschijnlijk zal de autoriteit een proces tegen het dagblad beginnen (Aneta, 1.4).

HET AANTAL KATHOLIEKEN IN DE VERENIGDE STATEN.

Het aantal katholieken in de Verenigde Staten, Alaska en op Hawai bedraagt thans 24.402.124. Dit betekent een vermeerdering, sinds het einde van 1945, met 458.458.

De belangrijkste diocesen zijn die van Chicago (1.687.202), Boston (1.180.995), New York (1.115.371) en Brooklyn (1.084.975). In tien grote steden van de Verenigde Staten is meer dan 40 pct. der inwoners katholiek. De stad met het hoogste aantal Katholieken is Boston (74.3 pct). Daarop volgen New Orleans met 66 pct., Providence met 56.7 pct., Syracuse met 52.5 pct., Jersey City met 52.2 pct., Buffalo met 52 pct., Worchester met 49 pct., Detroit met 46.2 pct., St. Louis met 42.9 pct. en Chicago met 40.8 pct. New York telt 23.3 katholieken en Philadelphia 29.3 pct.

Het katholicisme werd naar Boston overgebracht door Ierse families, die omstreeks 1732 daarheen emigreerden.

Onder de 87.430 personen, die sinds December 1945 tot de Katholieke Kerk overgingen, bevinden zich onder meer de voor haar doopsel bij de vliegramp in Kopenhagen zo tragisch om het leven gekomen zangeres Grace Moore en Avery Dulles, zoon van den vroegeren voorzitter der Internationale Associatie der Protestant-Kerken. Avery Dulles, die als novice is ingetreden bij de Jezuïeten, heeft de geschiedenis van zijn bekering beschreven in een boek getiteld „De tol aan de genade!"

Tot de bekendste bekeerlingen sinds het einde van de oorlog behoren, Senator Robert Wagner, Mrs. Claire Boothe Luce, lid van het concres der V.S., de grootindustrieel Henry Ford Jr., en Louis F. Budenz, voor zijn bekering directeur van de „Daily Worker", het blad van de communistische partij in Amerika.

ZORG VOOR OUDEN VAN DAGEN.

Reeds in het vorige jaarlijks verslag kon worden medegedeeld dat de plannen voor de bouw van een nieuw tehuis gereed waren en dat het wachten was op de mogelijke uitzending van een Eerwaarde Zuster uit Roosendaal.

Sindsdien zijn op Bonaire snelle vorderingen gemaakt. De plannen werden goedgekeurd en aannemer A. Lendering begin in de tweede helft van Juli te bouwen.

De eerste schoppen werden in de grond gestoken door de Eer-

waarde Moeder Eulalia en den Eerwaarden Frater Benedicto. Het werk vorderde snel. Op 22 Augustus werd door Zijne Excellentie Dr. P. A. Kasteel Gouverneur van Curaçao en ere-lid van de vereniging de eerste steen gelegd, waarbij Zijne Excellentie een belangwekkende rede uitspraak.

Tegen Kerstmis was het huis vrijwel gereed.

Het meubilair werd gekocht. De lang verwachte zuster uit Roosendaal arriveerde in October ta Curaçao. Door het hoofdbestuur werd voor dit tehuis voor de oude vrouwen een bestuur gevormd hetwelk thans als volgt is samengesteld:

Pastoor Kranwinkel, voorzitter
Pastoor Weenink, onder-voorzitter
Fr. M. Benedicto, secretaris
Charles Beukeboom, penningmeester.

Afdeling tandheelkundige hulp aan schoolkinderen.

Reeds in de maand Januari werd door het hoofdbestuur een brief gericht aan de Nationale Federatie van het Wit Gele Kruis te Utrecht om inlichtingen in te winnen omtrent de mogelijkheid van controle over de gebitten van de schoolkinderen. Daar in Nederland reeds een netwerk van verenigingen bestaat die zich bezig houden met de verzorging en controle van de gebitten van de schoolgaande jeugd, valt hier op dit gebied een achterstand in te halen. Na vele wederwaardigheden gelukte het aan het hoofdbestuur om een tandarts te krijgen voor het eiland Bonaire, waar ongeveer 5000 inwoners zijn, maar waar geen tandarts was gevestigd.

In October vertrok de tandarts naar Bonaire, ving zijn gewone practijk aan en maakte een aanvang met de voorbereidende werkzaamheden voor de vereniging in de maand December. Begonnen werd op de Fraterschool te Kralendijk. Het is te hopen dat de arbeid van het Wit Gele Kruis succes zal hebben.

Kamerverslag

Minister Jonkman heeft in de avondzitting der Tweede Kamer medegedeeld, dat de noodzaak van de ondedtekening van Linggadjati zo dringend was, omdat de situatie in Indonesië als gevolg van het lange wachten steeds verder afgleed en dat de verwarring toenam.

De Commissie-Generaal had medegedeeld, dat wanneer men er niet spoedig in zou slagen tot overeenstemming te komen er geen andere mogelijkheid over zou blijven dan die van een grote militaire actie. Toen bleek, dat er een voor beide partijen bevredigende en definitieve overeenkomst mogelijk was, heeft de regering tot onmiddellijke ondertekening besloten. Van internationale pressie is geen sprake geweest, zeide de Minister; wel van internationale belangstelling.

De Minister gaf toe, dat er in de Commissie-Generaal onenigheid is ontstaan. Deze onenigheid weerspiegelt ongeveer de tegenstellingen, die ook bestaan in het Nederlandse volk. Dit heeft niets biezonders of verontrustends. Juist de verschillende opvattingen, welke ter kennis van de regering zijn gebracht, maakten het de regering gemakkelijk een beslissing te nemen. De Minister weersprak nadrukkelijk, dat er meer dan één Linggadjati zou zijn, zodat na de parafering eigenlijk onmiddellijk ondertekening had kunnen plaats hebben.

Drie vragen.

Des middags had professor Romme de volgende vragen gesteld:

1. Was het noodzakelijk de Kamer voor het voldongen feit der ondertekening te stellen?

2. Werd deze regeringsdaad gevorderd door het belang van het Koninkrijk?

3. In welke situatie plaatst de onherroepelijke overeenkomst van Linggadjati het Koninkrijk?

De katholieke fractie-leider lichtte deze vragen als volgt toe:

De eerste vraag is nodig wegens de verhouding tussen dit voldongen feit en het Kamervotum van 20 December jl., dat de regering toen een steun voor haar beleid heeft genoemd. Ook de regering stond toen voor ogen, dat de partijen zouden komen tot een gemeenschappelijke interpretatie van de overeenkomst van Linggadjati en dat zij zich daarop ook wederzijds zouden binden. De regering zegt in haar verklaring van 21 Maart, dat de thans verkregen oplossing ook een wederzijdse verbintenis oplevert. In deze zin: dat beide partijen erkennen, dat de Nederlandse regering haar interpretatie heeft vastgelegd en de Indonesische zich houdt aan de notulen en de correspondentie. In ieder geval is het dan toch een andere wederzijdse verbintenis dan aan de Kamer en de regering voor ogen stond in December. Toen werd aangenomen, dat beide partijen zich over en weer zouden vastleggen op het duidelijke Linggadjati.

De republiek aanvaardt thans alleen het onduidelijke Linggadjati. In dit opzicht is dus het doel van het Kamervotum niet bereikt. En de overeenkomst, die er thans is en die beneden de doelstelling van de Kamer blijft, is buiten de Kamer om tot stand gekomen. Nu slechts ten dele het doel is bereikt en dit buiten de Kamer om, meen ik, zeide Prof. Romme, dat dit zich kwalijk verdraagt met de juiste verhouding tussen regering en parlement, tenzij het passeren van het parlement een noodzakelijkheid was. Uit de regeringsverklaring van Vrijdag blijkt die noodzakelijkheid niet. Daarom rekende Prof. Romme op een nadere verklaring van de regering, waarbij hij ook zou willen horen waarom de regering de Kamer pas wilde inlichten nadat de overeenkomst zou zijn getekend.

Waarom — om tot de tweede vraag te komen — accepteerde de regering de overeenkomst, die in bepaalde opzichten blijft beneden het doel gesteld in het Kamervotum van December? vroeg Prof. Romme. Waarom wordt alleen gesproken over de geïnterneerden? Waarom niet ook over de veiligheid en vrijheid van de andere slachtoffers der gebeurtenissen in Indonesië?

Inderdaad zie ik, zo vervolgde hij, in de bereidheid tot tekenen een invloed van de rustiger krachten in de epubliek.

Met de tweede overweging van de regering kon de afgevaardigde zich niet verenigen. De betekenis van de verklaring van 10 December was wel degelijk, dat ook de republiek het duidelijke Linggadjati zou aanvaarden, wat alleen de mogelijkheid openliet van een eventuele uitbreiding van de bindende interpretaties op wens van de republiek.

De verdere overwegingen van de regering pleiten voor de wenselijkheid van overeenstemming, die ook Prof. Romme inziet. Maar alleen de laatste biedt iets nieuws, daar er gesproken wordt van voorkoming van „verdere verwarring" in het buitenland.

Alle overwegingen samen zijn echter niet voldoende om de regeringsdaad te wettigen, zodat Prof. Romme ook hier nadere inlichtingen wilde hebben.

Geen Duinkerken.

De derde vraag, die de toekomst raakt, is de belangrijkste. De huidige situatie, waarin de republiek het duidelijke Linggadjati niet erkent, kan nieuwe en hoogst ernstige moeilijkheden opleveren. Voor het Koninkrijk is deze dag echter zeker niet gelijk aan wat D-Day was voor Hitler of Duinkerken voor Churchill. Dat het doel van 20 December vandaag zou zijn afgesneden of voor jaren opgeschort is naar de mening van Prof. Romme onwaar. Het staatkundige doel van 20 December — de verwezenlijking van de staatkundige verhoudingen volgens de inhoud van het duidelijke Linggadjati — blijft ook nu bereikbaar. Immers óók de republiek is aan het duidelijke Linggadjati materieel gebonden. De toelichting van de C.-G. en de regeringsverklaring hebben immers de inhoud van Linggadjati niet gewijzigd, al is dit ook dag aan dag verkondigd; zij hebben Linggadjati enkel verduidelijkt.

(Volkskrant).

Economie van Engeland

Tegen de zwarte achtergrond van de huidige crisis geeft het Engelse „Economisch overzicht voor 1947", uitgegeven als een Witboek, een somber beeld van de nationale verarming, waaronder dit eens zo rijke land thans gebukt gaat.

Reeds in ons vorige overzicht wezen wij op de immense moeilijkheden waarmee de Labour regering heeft te kampen. Het snel uitgeput raken van de Canadese en Noordamerikaanse leningen maakt een zo hoog mogelijke op-

EMANUEL SHINWELL
Minister van voorzieningen.

voering van de arbeidsproductiviteit tot een eerste noodzakelijkheid. Immers de economische ontwikkeling vereist, dat de exportcijfers belangrijk opgevoerd worden (dit jaar tot 140% van 1938) Wanneer dit niet bereikt wordt, zal het hoogst twijfelachtig zijn of Engeland onder die voorwaarden de huidige levensstandaard zal kunnen handhaven, laat staan verhogen.

In zijn voorwoord in het Witboek zegt de Engelse Eerste Minister, dat „alles zal afhangen van de wil tot samenwerking en vastbesloten inspanning onder alle lagen der bevolking". In de Engelse pers maakt men zich dan ook in het geheel geen illusies, dat de in het genoemde overzicht verwerkte voorstellen gemakkelijk uitgevoerd zullen kunnen worden.

Het is dringend noodzakelijk, zo zegt de Daily Herald (22.2), om meer te produceren; het Witboek geeft hiervoor verschillende redenen. Het verlangen om meer goederen in onze winkels te zien is er slecht één van.

Wanneer wij niet genoeg goederen produceren voor de export, zullen we niet in staat zijn in het buitenland voldoende voedsel en aanvullingen voor de industrie te te kopen — hetwelk tekent, dat we minder te eten zullen krijgen. Wij zullen dan onmachtig zijn om voldoende ruwe materialen en aanvullingen ovor de industrie te importeren — dit betekent weer werkeloosheid en een nog verdere inkrimping van import en export en daardoor nog meer werkeloosheid; in het kort, een hellend vlak met een ramp als eindpunt.

Wij worden enorm gehandicapt door de verliezen die wij door de oorlog hebben geleden — deze zijn veroorzaakt b.v. door het opofferen van overzeese investeringen, door de onmogelijkheid om de uitrusting van onze zware industrieën op pijl te houden, en door de aan onze steden en schepenaangerichte vernieling. Het is thans Engelands taak die handicap met een zeer beperkte mankracht te boven te komen. Wij moeten ons hierbij concentreren op de kernpunten; het voornaamste moet eerst komen. De regering heeft als een gids voor de industrie een aantal richtlijnen gegeven voor 1947 — richtlijnen voor export en import voor de productie, voor mankracht en voor de uitrusting der industrieën.

Zeer veel nadruk wordt gelegd op steenkool en energie — hiervan „hangt al het andere af". De regering noemt bepaalde stappen die zij zal nemen om de steenkool productie op te voeren; maar zij richt zich ook tot de mijnwerkers voor grote inspanning. Die oproep geldt echter voor alle arbeiders in alle bedrijfstakken.

Het Witboek voorziet ook in een plan voor herstel. Het is een plan, dat niet gemakkelijk uitvoerbaar is, maar het moet uitgevoerd worden en het kan. De regering heeft er goed aan gedaan ons in vertrouwen te nemen en wij denken dat dit de uiterste inspanning bij het gehele volk ten gevolge zal hebben.

De onaangename feiten uit het Witboek behoren in de geesten van alle lagen der gemeenschap gebrand te worden en zij moeten de basis worden voor een herziene nationale politiek („Manchester Guardian", 22 Februari). Wij hebben noch mankracht, noch natuurlijke hulpbronnen, noch buitenlands kapitaal genoeg om onze voor-oorlogse levensstandaard te bereiken. Toch is het uitzicht nog niet hopeloos.

Het Witboek raakt het leven van ons allen. Het verklaart waarom we geen spoedige verbetering zullen zien van onze voedsel- en kledingpositie; waarom we er op moeten rekenen, dat de drastische beperking van brandstof, licht en energie zal blijven voortduren; waarom de mensen in het nationaal belang niet in dit vak, maar in dat vak moeten gaan; waarom werkgevers en werknemers hun geliefkoosde arbeid moeten veranderen; waarom er grenzen moeten zijn voor loonsverhogingen en waarom de beweging voor kortere uren en langere dagen stopgezet dient te worden.

Er behoeven geen wijdlopende meningsverschillen te bestaan over de middelen, die moeten worden aangewend. De regering moet het volk echter eerst nog overtuigen van bepaalde belangrijke onderdelen van haar plan. Ten eerste, de mobilisatie van het leger en van de arbeiders, die nog onder de wapenen zijn. Het is jammer, dat het Parlement de verdediging pas in het debat mag brengen nadat het Witboek besproken is. Er hangt veel van af, of de meerderheid er mede kan instemmen, dat het leger meer mensen opeist dan voor onze politieke betrekkingen strict noodzakelijk is. En dat hangt in zekere zin weer af van onze politiek — bv., het handhaven van een groot leger in Palestina. Dit is een aspect waaraan de regering zorgvuldige aandacht dient te besteden.

Bovendien behoort de regering met één of andere algemene loonpolitiek voor de dag te komen. Hierover zal zij zich met de vakverenigingen moeten verstaan. De grote taak is thans de individuele productiviteit hoger op te voeren. Dat betekent hogere lonen en meer consumptie-goederen, speciaal in de mijnstreek. Ook voor de buitenlandse arbeidskrachten is een regeling met de vakverenigingen noodzakelijk. Hoe denkt men hen het werk in de arbeidsverzadigde en minder belangrijke industrieën te ontraden?

De „Times" (22 Februari) is van mening, dat deze crisis zijn oorzaak vindt in onder-productie. Er is niet alleen een tekort aan steenkool, maar ook aan machinerieën en fabrieksgoederen, aan uitrusting voor de industrieën en aan middelen om in het buitenland de benodigdheden voor ons bestaan aan te kopen.

Meer dan twee millioen man is nu onproductief doordat de mijnen niet voldoende steenkool leveren. Wanneer de restricties voor brandstof en energie onvermijdelijk blijven, zullen vele duizenden ook de komende maanden nog zonder werk zijn. Millioenen zullen weer werkeloos zijn in de komende en ergste crisis, die zal ontstaan als industrie en export niet op vaste grondslagen worden gevestigd vóór de dollar credieten uitgeput zijn.

De enige manier om allen aan het werk te houden is harder werken. In dat opzicht houden de vakorganisaties het lot van het land in hun handen, zoals de Raf zeven jaar geleden. Maar het is het voorrecht en de verantwoordelijkheid van de regering niet alleen om het bevel te geven de strijd te beginnen, maar ook om de aanval te leiden. Dat heeft zij tot op heden nog niet gedaan.

Engeland betrekt zijn importgoederen voornamelijk van het Westelijk halfrond, waar het moet betalen met dollars. Het merendeel van de export gaat echter naar de rest van de wereld, waar de sterlingkoers gerekend wordt.

Volgens de „Observer" (23 Februari) is het juist dit feit, dat bij de huidige politiek tenslotte onvermijdelijk een nationaal bankroet ten gevolge zal hebben. Doch uit het feit kan ook een nieuwe en reddende politiek ontwikkeld worden. Een dergelijke politiek werd door Monnet geopperd gedurende zijn laatste bezoek aan Londen, toen hij een gemeenschappelijk Anglo-Frans economisch plan voorstelde, dat zou helpen om de economische politiek van beide landen aan te vullen.

Wat is nu het alternatief? Wij zullen klaarblijkelijk onze import elders moeten zoeken en wel daar, waar wij met onze export kunnen betalen.

Dit „elders" ligt vlak voor onze poorten; Lotharingen, Luxemburg, het Rijndal en de Ruhr voor industriële import en ons eigen koloniale imperium voor voedsel. West-Europa en Afrika, indien op de juiste wijze ontwikkeld en gecoordineerd, bevatten haast alles wat wij nodig hebben. De voorwaarden van de Noordamerikaanse lening verbieden handel met voorkeurstarieven; zij verbieden evenwel geen vereniging van landen.

Uit Dulle's laatste rede blijkt integendeel, dat vele vooruitzlende Noordamerikanen er mede instemmen, dat een dergelijke unie, in Noord-Amerika's eigen belang, gesteund moet worden. Zou een dergelijke unie niet bovendien de oplossing verschaffen voor het probleem van onze machtspolitiek?

De „New York Herald Tribune" (23 Februari) veronderstelt, dat, wanneer de huidige crisis er niet geweest was, het de regering moeilijk zou zijn gevallen een dergelijk vergaand program voor economische „planning" aan de oppositie van industrie- en handelsbelangen op te dringen.

Twee maanden geleden zou de rantsoenering van electriciteit van vele kanten heftige tegenstand hebben ondervonden, maar thans wordt dit als onvermijdelijk geaccepteerd.

Een belangrijk punt is ook de overwinning van de Labour-regering over de arbeidersorganisaties. Zij heeft zich positief uitgesproken tegen de eis der vakverenigingen om kortere werkuren. Bovendien heeft zij de tegenstand der organisaties tegen het importeren van buitenlandse arbeidskrachten en tegen een versneld productiesysteem overwonnen.

Buitenlandse arbeiders, voornamelijk Polen en Balten, kunnen in aanzienlijke aantallen uit de Britse zone van Duitsland verwacht worden. Er zijn daar meer dan honderd en vijftig duizend bruikbare „D.P.'s" en de beslissing, dat zij in Engeland zullen worden toegelaten, valt samen met de aankondiging, dat zij zullen moeten gaan werken of verwijderd worden uit Duitsland.

Een andere bron van mankracht zal in het leger gevonden kunnen worden, dat bijna met een half millioen (ongeveer één derde) wordt verminderd.

Engelands besluit om Indië te verlaten en het Palestina-probleem over te dragen aan de U.N.O., kunnen niet geheel zonder verband zijn met de benarde economische positie.

(R.V.D.)

Van Kiesvereniging tot Katholieke Partij

5 Mei 1897 werd in Tivoli te Utrecht een grote vergadering gehouden, waarin uit geheel Nederland afgevaardigden van Kiesverenigingen van Katholieken bijeen kwamen.

In die vergadering werd met grote bijval het program aanvaard, door Dr. Schaepman opgesteld en reeds eerder door de Katholieke Leden der Tweede Kamerfractie aanvaard en ondertekend. Hiermede was het bestaan van een Katholieke Partij een feit.

5 Mei 1897 wordt dan ook gemeenlijk aangenomen als de stichtingsdatum der R.K. Staatspartij, die op 22 December 1945 werd gewijzigd tot Katholieke Volkspartij.

Dit wil niet zeggen, dat vóór 5 Mei 1897 van een katholieke politieke organisatie geen sprake zou zijn geweest. Het feit, dat op 5 Mei 1897 uit geheel Nederland afgevaardigden van katholieke kiesverenigingen te Utrecht bijeenkwamen, bewijst reeds, dat voor die datum politieke organisaties van Katholieken bestonden. Deze kiesverenigingen stonden echter aanvankelijk geheel zelfstandig en hadden geen of weinig contact met elkaar. Een hen overkoepelend orgaan was er niet. De kiesverenigingen hadden ook ieder niet alleen eigen reglementen en statuten, zij hadden ook meestal een eigen schone naam. Voor de oorlog leefden nog enkele van die namen voort, al was daarbij dan ook vermeld: Afdeling R.K. Staatspartij. De namen zullen velen nog bekend in de oren klinken, anderen, die de jaren van strijd, om de kiezers te bewegen hun kiesrecht te gebruiken (de opkomstplicht bij de verkiezingen is nog niet zo heel oud) zullen de namen oud en plechtstatig vinden. Zo heette de ene kiesvereniging Kiesrecht is Kiesplicht, de andere: Kiesrecht of Recht en Orde of Burgerplicht e.d.

Opmerkelijk is ook de naam kiesvereniging. In deze naam was nauwkeurig omschreven het doel der vereniging: het organiseren van kiezers en als er geen verkiezingen waren, dan had de vereniging over het algemeen rust.

De kiesverenigingen verenigden zich op de duur, voorals als samenwerking in groter verband (districten) geboden was tot Centrales en/of Provinciale Bonden.

De eerste Centrale werd opgericht te Almelo in 1868. In h Zuiden werd op 3 Novemb 1780, onder leiding van den ou Minister Mr. J. B. van Son R.K. Kiesvereniging Noord-Brabant opgericht waarmede een begin gemaakt werd met de organisatie van de katholieke kiez beneden de Moerdijk, een organisatie, die aan de Partij de be resultaten opleverde. Het Brabants voorbeeld vond gerede navolging. De Provinciale Bond of Centrales werden geleidel aan overal opgericht. Zij werd de voorgangers van de huidi 18 Kringen, die de Partij ke overeenkomstig de 18 Rijkskies kringen, die in de Kieswet zijn genoemd. Een biezondere vermelding verdient de oprichting van de Friese Bond. Nog noemen vele Friezen de Kring Leeuwarden der Partij met deze oude naam.

Eens per jaar hield de Friese Bond zijn Bondsdag, de zg. Friese Landdag. Schaepman was er de trouwe spreker. Met alle gevoel voor traditie, den Friesen eigen, ook nu houden zij weer hun Landdag.

Dr. Schaepman bleef stuwen en sturen in de richting van een algemene bond. Maar zonder strijd en tegenwerking zou hij daarin niet slagen. Een grote stoot in de richting was zijn „Proeve van een program" van 1883. In dien hij er in zou slagen de leden der kiesverenigingen te verenigen rond dat program, dan zou de band gelegd zijn voor een nauwe samenwerking tussen de autonome kiesverenigingen of de Centrales of Bonden.

Eerst slaagde „de doctor" er in de katholieke leden van de Tweede Kamer voor zijn program te winnen. Dat was een zeer gunstig resultaat. Vóór Schaepman waren de Katholieken in de Kamer ofwel aangesloten bij de Liberalen of bij de Conservatieven zonder evenwel ooit Liberaal of Conservatief te zijn. In de beroemde Utrechtse vergadering kwam, zoals wij in het begin aangaven, de band tussen de kiesverenigingen tot stand, door de aanvaarding van het program.

Over de groei van deze organisatie in kinderschoenen in een volgend nummer.

(Opmars)